

Reservation

af herrar *von Baumgarten* och *Hasselrot*, hvilka ansett, att utskottet bort, med anledning af återremissen från Första Kammaren, hemställa, att samma kammare måtte i ärendet fatta beslut.

N:o 48.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1889, kl. 10 f. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om upphörande af den enligt lag rederi åliggande skyldigheten att i vissa fall bekosta hemförskaffning af manskap.

Till lagutskottets handläggning har Andra Kammaren hänvisat en inom nämnda kammare af herr *O. A. Brodin* afgifven motion, n:o 81, så lydande:

»Vid sistlidna års riksdag tog jag mig friheten att väcka en motion (n:o 41), hvori, på grund af deruti gjord motivering, till hvilken jag anhåller att få hänvisa, föreslogs,

»att Riksdagen behagade besluta, att svenska rederier befrias från dem nu åliggande skyldighet att enligt § 60 i gällande sjölag bekosta sjöfolks hemförskaffning i de fall, som §§ 56, 58 och 59 i gällande sjölag bestämma, och att hemförskaffning i dessa angifna fall bekostas af svenska statsverket från och med 1889 års början».

Lagutskottet, till hvilket denna motion remitterades, hemställde, att densamma icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda. Detta

lagutskottets utlåtande motiverades hufvudsakligast dermed, att det af sjölagskomitén föreliggande förslaget till ny sjölag vore på Kongl. Maj:ts pröfning beroende, och ansåg utskottet, vid sådant förhållande, icke lämpligt att Riksdagen skulle uttala sig rörande en särskild del af denna lagstiftningsfråga.

Sedan detta yttrades, har det nya sjölagsförslaget granskats af handels- och sjöfartsnämnderna m. fl. korporationer, och en mängd anmärkningar har framställts emot detsamma. Det är af denna anledning föga sannolikt, att Kongl. Maj:t framlägger det nämnda förslaget i dess nuvarande skick. Under dessa förhållanden finnes ej skäl att uppskjuta de förändringar af gällande sjölag, som kunna anses nödvändiga.

Enligt sjölagen är rederiets ansvarighet i regel inskränkt till fartyg och frakt. Undantag derifrån är hemförskaffning af sjöfolk, då fartyget gått förloradt eller genom sjöolycka förklarats ovärdigt att iståndsättas. Det är tydligt, att rederiets förluster under dylika omständigheter äro tillräckligt stora, så att nämnda, på rederiet lagda skyldigheter måste anses obillig, i synnerhet som sjöfolk i allmänhet kan erhålla plats på andra fartyg, sedan detsamma med lifvet undsluppit någon olycka af sagda slag. I andra länder, t. ex. Norge, bekostas dylik hemförskaffning af staten, och synas billighet och rättvisa fordra, att staten äfven i Sverige åtager sig dylika kostnader.

Med stöd af anförda skäl tager jag mig friheten värdsamt föreslå, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huru vida icke den enligt gällande lag rederi åliggande skyldigheten att bekosta manskaps hemförskaffning må i de fall, då fartyg gått förloradt eller efter inträffad sjöolycka förklarats ovärdigt att iståndsättas, kunna öfvertagas af statsverket, samt, derest sådant befinnes kunna ske, åtgärder vidtagas för en lagförändring i oförmälda syfte.»

Med afseende å det nu föreliggande förslaget, hvilket har en mindre omfattning än det vid sistlidna års riksdag väckta, vill lagutskottet, utöfver hvad utskottet då i ämnet anförde, nu ytterligare erinra om följande.

Riksdagen afät den 14 maj 1888 till Kongl. Maj:t en skrifvelse, n:o 85, deruti Riksdagen, med förmälan, bland annat, att sjöfartsnärigen i vårt land under senare åren varit stadd i tillbakagående och att det vore i hög grad önskligt, om någon lagstiftningsåtgärd kunde vid-

tagas till denna viktiga närings upphjelpande, anhöll, att Kongl. Maj:t ville genom sakkunnige män låta undersöka den svenska sjöfartsnäringens tillstånd samt i sammanhang dermed inkomma med de förslag, hvilka af sagda undersökning och utredning kunde blifva en följd.

Efter härå erhållen remiss har kommerskollegium i ämnet afgifvit utlåtande den 21 september 1888, deruti kollegium meddelat, bland annat,

att kollegium genom cirkulärskrifvelser anmodat magistraterna i rikets stapelstäder och sjöstäder att från hvarje sådan stads handels- och sjöfartsnämnd eller annan i dess ställe inrättad nämnd infordra yttrande i ämnet; hvarjemte enskilda skeppsredare och andra för saken intresserade personer satts i tillfälle att deri sig yttra;

att i de sålunda inkomna yttrandena nästan utan undantag vitsordats, att sjöfartsnäringen i vårt land under de senare åren varit stadd i tillbakagående och befunnit sig i en synnerligen tryckt ställning samt i allmänhet icke lemnat sina idkare någon vinst, utan tvärtom ofta åsamkat dem förlust; äfvensom

att, i fråga om de åtgärder, som lämpligen borde vidtagas för att åter höja vår sjöfartsnäring och bereda densamma tillfälle till förnyad uppblomstring, föreslagits, jemte annat, att den fartygs rederi enligt gällande sjölag åliggande skyldighet att i vissa fall bekosta sjöfolks hemförskaftung måtte inskränkas på sådant sätt, att staten öfvertog kostnaden härför åtminstone i de fall, då fartygs resa måst inställas till följd af omständigheter, som det icke stått i rederiets magt att förekomma, alltså egentligen i händelse fartyg gått förloradt eller efter inträffad sjöolycka förklarats ovärdigt att iståndsättas.

Derjemte har kommerskollegium förklarats sig anse en sådan undersökning, som Riksdagen begärt, böra ega rum och till ledning i fråga om sist anförda förslag meddelat, att under år 1887, till följd af särskilda hos kollegium af vederbörande gjorda framställningar om beredande af ersättning för underhåll och hemförskaftung af sjöfolk från förolyckade eller kondemnerade svenska fartyg, kollegium från svenska fartygsrederier infordrat i rundt tal 20,000 kronor, fördelade i omkring 60 särskilda poster, till belopp vexlande från helt obetydliga summor till något öfver 3,000 kronor.

Enligt hvad justitieombudsmannens embetsberättelse till innevarande Riksdag utvisar, hafva handlingarne i ärendet, enär ibland ifrågasatta lättnader åt sjöfartsnäringen från många håll tullrestitutioner föreslagits, öfverlemnats till den under den 18 juni 1888 tillsatta tullkomité för att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det komitén

lemnade uppdrag; hvarefter Kongl. Maj:t den 14 december samma år förordnat om handlingarnas öfverlemnande till chefen för finansdepartementet för att i öfriga delar tagas i öfvervägande vid verkställande af den genom Kongl. Maj:ts beslut den 29 nästföretgångne oktober anbefalda utredning angående åtskilliga med skattelagstiftningen i samband stående frågor.

Då sålunda Riksdagen genom ofvan anförda skrifvelse anhållit om en undersökning af den svenska sjöfartsnärings tillstånd och framläggande af de förslag, som deraf kunde blifva en följd; då den myndighet, till hvilken denna skrifvelse i första hand remitterats, till Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnad, jemte andra förslag till sjöfartsnärings upphjelpande, en framställning, som till sitt syfte helt och hållet öfverensstämmer med det i förevarande motion framlagda förslag, och då frågan, så vidt utskottet känner, ännu är på Kongl. Maj:ts pröfning beroende, kan lagutskottet för sin del icke finna lämpligt, att Riksdagen nu aflåter en skrifvelse i det af motionären föreslagna syfte, utan hemställer,

att motionen icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 april 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af herr *Bergström*, med hvilken herr *Huss* instämt: »Den i Norge gällande Lov om Sjöfarten den 24 mars 1860 innehåller i 34 § det stadgande, att när norskt fartyg å utrikes ort förolyckas eller får sådan skada, att det icke kan iståndsättas, statskassan skall vidkännas kostnaderna för norskt manskaps hemsändande och för det understöd, som i anledning deraf blifver nödigt, samt att enahanda skyldighet åligger statskassan, när norskt fartyg uppbringas och prisdömes, så framt nemligen krigets utbrott icke var känt å den ort, hvarifrån fartyget

senast gick till sjös. Hvad sålunda är stadgadt med hänsyn till manskap skall enligt Lov den 21 mars 1883 jemväl ega tillämpning i fråga om fartygs befälhafvare.

Med afseende å den konkurrens, hvarför den svenska rederinärningen från den norskas sida är utsatt, anser jag det högligen önskvärdt, att svenska staten uti ifrågavarande afseende emot svenska redare ikläder sig lika vidsträckta förpligtelser, som norska staten åtagit sig mot norska redare. Ehvad nu den ifrågasatta nya lagstiftningen inom sjörättens område förr eller senare kommer till stånd eller nu gällande sjölag kommer att fortfarande lända till efterrättelse, lærer det för svenska sjöfartsnäringsens likställande med den norska vara nödigt, att Riksdagen i anledning af den väckta motionen uttalar sig på sådant sätt, att Kongl. Maj:t i förlitande till att Riksdagen är beredd att framdeles bevilja de medel, som erfordras för fullgörande af de förbindelser, hvilka äro i fråga att från svenska rederier öfverflyttas å svenska staten, må kunna efter omständigheterna antingen inrymma bestämmelsen derom i förslaget till ny sjölag eller, derest sådant icke varder antaget, föreslå erforderlig ändring af gällande sjölag.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har jag inom utskottet förordat den hemställan, att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke, på det att den svenska rederinärningen må i täflan med den norska varda i nedannämnda afseende likställd, i den svenska sjölagstiftningen bör införas bestämmelse, att, när svenskt fartyg å utrikes ort går förloradt eller får sådan skada, att det förklaras icke värdt att iståndsättas, statsverket skall vidkännas de kostnader, som äro förenade med befälhafvares och svenskt manskaps fortskaffande till fäderneslandet och underhåll under resan dit;

samt af herr *Lilienberg*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen.

Herr *Fröberg* har begärt få här antecknadt, att han, på grund af ledighet från riksdagsgöromålen, icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
